

Tudi mi smo teh misli, ker dosihmal se vlada ni z nikakoršno asekuranco bavila, ampak asekuranca prepuštila ali deželnim zastopom ali pa privatnim društvom ali posamesnim osobam.

Deželam pa gre v prvi vrsti skrb za narodno-gospodarski blagostan, to je, njihova naloga je, skrbeti za to, da se kmetijstvo (Landeskultur) kolikor mogoče v dobrem stanu obdrži, blagostan kmetijstva pa gotovo veliko škodo trpi, če kmetovalcem živina po boleznih pod zlo gré.

Tem večja skrb pa bode morala vprahodnjič kmetovalcem za njihovo, posebno pa še govejo živino zato biti, ker bodo več goveje živine redili v ta namen, da z domačo živino nadomestijo to, kar je zavoljo zaprtih ruskih mej ne bo dohajalo v naše cesarstvo. Takrat bo za vsako živino še bolj škoda, če jo bolezen pobere in gospodar za njo nobenega odškodovanja po varovanji ne dobi.

Danes ni namen naš, to reč na dalje razkladati; danes hočemo le naše gospodarje in še posebno kmetijske družbe na to opozoriti, da začno prevdarjati ustanovitve živinskih asekuranca, pri katerih bi tarifa prav majhna bila, če bi vsak posestnik moral svoja živinčeta v asekuranco dati, od katere bi potem, če mu živina pogine, odškodovanje dobil.

Prevdarjajmo tedaj; stvar je velike važnosti!

Deset zapoved za varstvo gozdarstva.

1. Veruj, da vsako drevo in vsak gozd posreduje zvezo z zemljo in podnebnim zrakom in da brez njega iz najrodovitnejše dežele postane mrtva puščava.

2. Ne imenuj po nemarnem vsakega grmovja gozd, temveč skrbí, da se revno grmičevje v občinskih gozdih spremeni v košat gozd.

3. Pomisli, človek, da iz gozda dobivaš prav veliko potrebščin za življenje; pomisli, da je tvoje življenje od zibelke do mrtvaške truge na gozd navezano.

4. Spoštuj gozd in vsako drevo, sadi in goji gozde za svoje sinove, da bo dobro tebi in tvojim potomcem na zemlji.

5. Ne ubijaj nobenega tiča in nobene druge živali, ki pokončuje gozdu škodljive mrčese; uči svoje otroke, da poznajo škodljivce in dobrotnike gozdov in da une pokončujejo, te pa varujejo.

6. Ne omadežuj mladega gozdiča z zasajanjem slabega lesa; uči svoje otroke, da poznajo natorne postave zmerom stanovitne in zasadbo gozdov in njih izrejo zmerom po teh postavah ravnajo.

7. Ne kradi gozdu listja, ne smole, ne živih vej, ne žive skorje in ničesar drugega, kar gozdno drevo za življenje potrebuje.

8. Ne pričaj po krivem na korist kakemu gozdnemu tatu in ne skrivaj tatvine, ampak vsako gozdno škodo naznani gozdarjem ali sodniji, da se vsak prestopnik postave primerno kaznuje.

9. Ne polastuj se gozdnih pridelkov svojega soseda in ne jemlji za-se pridelkov občinskega gozda.

10. Ne daj se po sleparjih zapeljati, da bi gozd nezmerom sekal, in ne poslušaj taci, ki gozd ropajo nastilje, ampak pomni, da ti je Bog zato dal pameti, da z gozdom tako skrbno ravnáš, kakor z lastnim zdravjem.

To je deset zapoved za varstvo gozdarstva, ki jih je lepo in resnično česka kmetijska družba razglasila v svojem časniku.

Kmetovalci in gozdarji! vtisnite si jih v glavo in v srce.

Gospodarske novice.

* *Da letošnja žitna letina nikjer*, v celi Evropi ni bila dobra, to je sedaj gotovo, kakor časnik „Luxemb. Annalen“ poroča, le v severni Ameriki je bila bogata. Nesledek te letine je, da se je cena pšenice in rži na vseh velikih trgih sveta za 20 odstotkov podražila. Amerikanski žitni trgovci so tedaj sedaj prav mogočni in so zadnje tedne ceno žitu kar diktirali.

* *Za jabelka* so kmetovalci v gornjem Avstrijskem letošnjo jesen skupili zopet mnogo denarja. V par tednih so po Donavi spustili proti Dunaji 24 plavij, na katerih je bilo 34 tisoč vaganov jabelk naloženih, vrednih 40 tisoč gold. Sadjereja se tedaj dobro splačuje.

* *Ponarejena jajca*. Neverjetno je, a vendar resnično, da so v Novem Jorku v Ameriki fabrike, katere ponarejajo jajca. Za to ponarejanje imajo dvojne kadí: v enih delajo neko gosto, klejasto in rumeno zmes, to je rumenjaki, — v drugih pa beljaki. Lupine narejajo s pihavnikom, kakor otroci delajo mjlne mehurčike; te dajo v peči posušiti ter jih potem napolnijo najprej z beljakom, potem z rumenjaki in nazadnje spet z beljakom; ljuknico, skozi katero vlivajo beljak in rumenjaki, zamaše z belim cementom. Tako je umetno jajce gotovo, ki je na videz popolno podobno pravemu, v sebi pa ima ono neprebavljivo in celo zdravju škodljivo zmes, ker, akoravno so posamezni deli te zmesi sami na sebi neškodljivi, je tisti gumi, ki ga za napravo rumenjaka rabijo, zdravju škodljiv.

* *Soja*, nedavno toliko hvalisana, uže zgublja svojo slavo. Na Šlezkem so jo letos v gorskih krajih sadili, pa nikjer ni dozorela; pridelali so nekoliko majhnih zelenih strokov, v katerih ni ne eno zrnice zrelo bilo, čeravno so sojo prav zgodaj sejali.

Znanstvene stvari.

46. odborova skupščina Matice Slovenske

v Ljubljani 29. novembra 1879.

(Konec.)

Na vrsto je potem prišlo poročilo odseka za izdavanje knjig. Tu se pri razgovorjanji o knjigah oglasi posebej odbornik prof. Marn ter pravi: O počitnicah šolskih bil sem v Mariboru in v smislu „Matice slov.“ poprosil prof. Majcigerja, naj pridobi si starejših in mlajših pisateljev slovenskih, da dovršijo leta 1866. objavljeni, leta 1868. uže pričeti, a doslej še ne dovršeni „Slovenski Štajer“. Matica si želi biti dosledna. Po osnovi natisnjeni v 1. snopiču leta 1868. je omenjeno knjigo v 4 razdelkih (dežela, prebivalci, narodno gospodarstvo, zgodovina) sestaviti obljubilo enajst gospodov, a sedaj so v dveh dodelanih snopičih (1. leta 1868., 3. leta 1870.) mož-beseda le štirje. — Drugo veliko delo daje po sklepu svojega odbora „Matica“ na svetlobo, in to je „Slovanstvo“ (po „Naučnem slovníku českem“). Prvi del „Jugoslavlani“, „Slovenci“, „Hrvati“, „Srbi“, „Bolgari“ (spisali Majciger, Pleteršnik, Raič) je bil tiskan leta 1873. „Slovan gre na dan“ — pravijo — naj gre tudi Slovanstvo; zato treba, da more „Matica“ po svoji osnovi napredovati, da prihodnje leto na pr. stopi na svetlo s „Čehi“; Poljake spisuje prof. Wiesthaler, Ruse obeta prof. Steklasa. — In prof. Majciger, kateri ima Čeha po tej naročbi v delu, je obljubil, da hoče v ta namen delovati, gledé na knjigo „Slovenski Štajer“ pa tudi o „Slovanstvu“ naši Matici dokončno poročati, vsaj do meseca februarja prihodnjega leta.